

Универзитет уметности у Београду
Факултет ликовних уметности
Париска 16, Београд

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта
и писаног рада

„Нада за будућност - синергија наратива и амбијенталних инсталација”,
кандидаткиње Никите Живановић

Комисија која је изабрана на 508. седници Наставно-уметничког-научног Већа,
Факултета ликовних уметности 10. маја 2024. и радила је у саставу:

1. Др ум. Радош Антонијевић, ред. проф. ФЛУ Београд – ментор
2. Др ум. Оливера Палић Карајанковић, ред. проф. ФЛУ Београд
3. Др ум. Рајшић Драган ванр. проф. ФЛУ Београд
4. Др ум. Давор Дукић доцент ФЛУ Београд
5. Др ум. Невена Поповић, доцент Факултета уметности у Приштини са привременим седиштем у Звечану

Биографија кандидаткиње:

Никита Живановић, рођена је 1995. године у Београду.

Завршила је мастер студије на Факултету ликовних уметности у Београду 2020. године у класи проф. Мрђана Бајића и проф. Радоша Антонијевића на вајарском одсеку.

Један семестар током мастер студија 2019. године је провела на студентској размени у Кини на Сиан академији ликовних уметности.

Била је учесник инклузивних изложби „У додиру са“ и “Плава изложба” која је реализована у сарадњи са Музејом савремене уметности у Београду.

Учествовала је на симпозијуму камена у Оронску у Пољској.

Током летњег семестра 2020/21 обављала је послове помоћи у настави на Вајарском одсеку, као студент прве године докторских студија на Факултету ликовних уметности.

Стипендисткиња је Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Републике Србије, у дугом низу година, као и Фонда за младе таленте Србије. Добитница је више награда Факултета ликовних уметности у току студија. До сада је имала две самосталне изложбе и преко двадесет групних излагања.

Анализа докторског уметничког пројекта

Писани део рада докторског уметничког пројекта кандидаткиње Никите Живановић под називом „Нада за будућност - синергија наратива и амбијенталних инсталација” садржи 75 стране, 6 главних делова и 82 репродукције. Главни делови писаног рада су:

1. Упознавање са уметничким процесом
2. Мотив

3. Избор медија за изражавање
4. Нада за будућност
5. Последње путовање
6. Замка

Остали део писаног рада до укупног броја страница односи се на списак репродукција, индекс имена, списак коришћене литературе, на биографију и неопходне изјаве аутора.

Пројекат *“Нада за будућност - синергија наратива и амбијенталних инсталација”* бави се уметничким истраживањем ликовног језика у пољу просторне инсталације, скулптуре и објеката који су у директној вези са наративом који је направљен као предтекст. Почетна премиса истраживања, је могућност формалног и значењског увезивања наратива и инсталације, али са намером да се избегне илустровање текста или опис слике, већ да оба сегмента овог рада буду у динамичком односу и да проистичу један из другог, што би публици омогућило јединствени доживљај.

Пројекатом су реализоване две изложбе које носе назив „Последње путовање“ и „Замка“. На изложби „Последње путовање“ тема је загађење животне средине проузроковане неправилним одлагањем отпада и употребу једнократних пластичних објеката, док се изложба „Замка“ више фокусира на етичко питање коришћења животиња у медицинске, квазимедицинске, козметичке и „забавне“ сврхе и њиховог третмана.

Наратив које се прати у оба случаја је текст *“Надин дневник”*, у коме је уметница искреирала ликове и њихове фиктивне доживљаје, а затим из тог почетног импулса трагала за просторима, облицима и визуелним предлошцима којима би материјализовала доживљај текста. Добијене инсталације стварају сопствени наднарратив који је отворен за интерпретацију. Дакле публика у посмодерном маниру може пратити пројекат са сваке стране од почетка или на прескок, у целини или у сегментима.

Без текстуалне позадине изложбама би недостајао почетн контекст док би тексту недостајао искуствени доживљај које пружају инсталације уколико би се публика задржала само на њему. Заједничким деловањем оне стварају јединствене услове за

интеракцију и интроспекцију.

Приликом реализације ових изложби коришћене су различите методе и материјали. Поред класичних скулптура од теракоте, налазе се и тактилне скулптуре и интерактивни објекти. За грађење амбијената коришћени су природни материјали попут песка и грана, као и готови елементи попут ланаца, различитог намештаја или делова намештаја попут радних столова и сл. Оно што употпуњује доживљај је амбијентални звук специјално рађен за потребе изложби. Цртежи и фотографије прате наратив приложен у виду дневника, који је стварни објекат, који се понекад излаже и предочава публици. Његове онлине верзије доступне су на вебсајту, а коришћени су и дигитални медији попут 3Д модела и АР технологије.

У првом поглављу, “Упознавање са уметничким процесом”, Никита Живановић нас упознаје са њеном уметничком предисторијом и искуством да би нас уверила у разложност изабране теме која се може схватити и као природни наставак њеног ранијег интересовања.

У другом одељку под називом “Мотив” објашњен је избор теме који је везан за животну средину и њену заштиту, док у одељку “Избор медија за изражавање” описује медијску везу између скулптуре, инсталације и наратива, али и личне уметничке узоре.

Поглавље “Нада за будућност” представљају детаљу анализу практичног дела пројекта и омогућавају увид у поступке осмишљавања наративног предлошка и израде инсталација.

О неким детаљима тог поступка она каже: “Одлучила сам се да ипак пишем у виду Надиног дневника из више разлога. Писање у првом лицу дозвољава акцентовање емотивних стања кроз које Нада пролази. Овакав вид приповедања није фактуалан, већ субјективан. Писање у виду дневника не мора да буде линеарно, нити мора да има закључак, крајње одредиште, последњи догађај. Свако поглавље у њему може имати сопствену кулминацију и заокружење, посебну мотивацију. Ово је посебно важно приликом повезивања наратива са изложбама” Овај цитат говори управо о систематичном промишљању наративне форме која мора своју рефлекцију наћи у ликовној завршници. Тренутно је објављено шест хронолошких поглавља текста и једно самостално поглавље. Целокупан текст је планиран да буде много обимнији и да

се периодично допуњава објављивањем нових поглавља на сајту који је посвећен овом пројекту.

Изложба, односно целовита инсталација “Последње путовање” први је од радова планиран у овом истраживању и догодио се у Галерији ФЛУ 2022. године.

Инсталацију су чинила два одвојена простора где се посматрач прво сусреће са првом сценом у којој под прекривен песком преко којег публика хода, док са плафона висе густо сложене гране дрвећа које су загасите боје и у великом контрасту са белим зидовима галерије. Ова графички и материјално веома снажна сцена два супростављена поља, песка на поду и грана које висе са плафона отварају између себе јадан визуелно енергетски међупростор у коме је у једном ћошку галерије постављена скултура од теракоте која представља девојчицу Наду, (јунакињу предтекста о коме је раније било речи). Ова комбинација скулптуре и природних материјала деликатно је укомпонована и просторно је веома драматична.

Ово је врло важан моменат јер ће се и у другој изложби понављати слично решење дизајнираног простора и скулптуре као јединствене сцене.

У другом делу инсталације “Нада за будућност” публика кроз завесу улази у простор неке квазидокумантеристичке ситуације дечије собе у којој се налази аутентичан дневник са скицама и на тај начин нам се сугерише да је прва сцена заправо фантазија или рефлексција наратива који настаје у дневнику.

Све фаза рада су пажљиво докуметаване и описане у текстуалним делу докторског уметничког пројекта тако да читалац има јасно сведочанство о начину израде овог дела и у концептуалном и у продукцијском смислу.

У последњем одељку Никита Живановић нас упознаје са поступком рада и резултатима истраживања приликом продукције инсталације под називом “Замка”. Овога пута уметница је одабрала подрумске просторије као место инсталације желећи да сугерише илегалне и неморалне активности у вези злоупотребе животиња у сврху разних индустрија. У првом плану се налази представљање праксе екстракције жучне киселине, пре свега, Азијских црних медведа за употребу у традиционалној медицини која се практикује у азијским земљама.

Урсодеоксихолна киселина која се у животињама може пронаћи само у жучној

киселини код медведа се показала као ефективна у лечењу болести јетре, међутим, њој се приписују и разни други ефекти који произилазе из сујеверја. Захваљујући овоме њена употреба је широко распрострањена у неким земљама у Азији. Како би се задовољила потражња оформљене су фарме медведа.

Цео излагачки простор је подељен у четири целине, и заиста треба посебно нагласити изузетно продукцијско унапређење радова, посебно објеката и скулптура.

Интерактивни објекат - кавез као и скулптуре које приказују црне медведе везане ланцима и на крају висећи текстилни објекат који сугерише хирушке интервенције над животињама, веома сугестивно својим пропорцијама и третманом облика, попут класичних скулптура привлаче пажњу публике и позивају на интеракцију и истраживање. Овај моменат успећног визуелног “позива” је и кључан јер без њега као и без одговора публике, читав концепт успостављања синергијског односа између наратива и инсталације не би био могућ.

На крају у закључку можемо рећи да се изложбе “Последње путовање” и “Замка” баве различитим темама, али их повезује исти основни наратив кога чини аутентично креиран текст под називом “Надин дневник”. Наративни део овог пројекта служи као спона између различитих идеја. Понекад је он полазишна тачка за реализацију изложбе, понекад је он продукт ликовног решења, а некада су толико блиско испреплетани да се не може одредити који елемент је имао више утицаја.

Амбијенталне инсталације пружају могућност употребе различитих медија како би се оформио јединствен утисак простора у коме се публика налази. Оне не укључују само чуло вида, већ и слуха, додира и мириса. Трансформација комплетног простора обично са собом носи сопствени наратив који се надовезује на почетни. Постапокалиптични амбијент изложбе “Последње путовање” оставља широк простор за слободну интерпретацију, док је простор дечије собе на овој изложби грађен у намери да представи текстуални део који прати цео пројекат и упозна нас са ликом Наде и њеног пратиоца, Силви. Ово упознавање са позадином пројекта ипак не пружа одговоре на мистерију првог простора, већ је само продубљује. Цео

пројекат има за циљ да од публике направи активног учесника. Теме које су у њему обрађене, еколошки проблеми попут загађења животне средине и губитак биодиверзитета, као и неетичко третирање животиња, такође захтевају активне учеснике и то овај пројекат покушава да рефлектује стварањем јединствених амбијената, позивањем на интеракцију са објектима и текстом, као и на индивидуално промишљање.

Оцена остварених резултата

Кандидаткиња Никита Живановић је у потпуности остварила све циљеве и очекиване резултате истраживања докторског уметничког пројекта. Резултат ових истраживања су сложене уметничке целине сачињене од текста под називом “Надин дневник” и инсталација под називима „Последње путовање“ и „Замка“. Текст докторског уметничког пројекта на информативан начин осликава мотиве целокупног истраживања, уметничке недоумице и начине развоја кандидаткиње, као и веома корисне конкретне информације о начину доношења одлука и формирања једне специфичне методологије рада. Уметница за тему узима одређене еколошке проблеме или теме неадекватног и неморалног понашања људи према животињама, али она ни у једном тренутку не постаје активиста већ је у улози уметника посматрача који на себи својствен начин свету враћа његову сопствену слику.

Уметнички допринос овог пројекта огледа се у органској вези између инсталације и наратива. Уметница је избегавајући замке да њен рад буде чудно конципирана сценографија или визуелна илустрација текста, пронашла формална решења да облици и простори на својеврстан начин наставе и продубе наратив, те да се наратив поново ишчитава или промишља подстакнут новоствореним сликама. Уметница је направила значајан помак у ширењу простора ликовног уметничког дела, развела сопствене технике и методе рада које је довела до нивоа савременог уметничког поступка.

Закључак комисије

Докторандкиња Никита Живановић, у практичном делу докторског уметничког пројекта успешно је реализовала планиране уметничке радове, а текстуалним делом јасно описала свој уметнички поступак.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Факултета ликовних уметности у Београду да прихвати позитивно оцењен Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „*Нада за будућност* - синергија наратива и амбијенталних инсталација”, и упути га са Предлогом одлуке, Сенату Универзитета уметности.

У Београду, 1. јула. 2024. године

Др ум. Радош Антонијевић, ред. проф. ФЛУ Београд – ментор

Др ум. Оливера Палић Карајанковић, ред. проф. ФЛУ Београд

Др ум. Драган Рајшић, ванр. проф. ФЛУ Београд

Др ум. Давор Дукић, доцент. ФЛУ Београд

Др ум. Невена Поповић, доцент Факултета уметности у Приштини са привременим седиштем у Звечану

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА**

„Нада за будућност - синергија наратива и амбијенталних инсталација”,

Никите Живановић

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности текста докторског уметничког пројекта **„Нада за будућност - синергија наратива и амбијенталних инсталација”, Никите Живановић, констатујем да утврђено подударње текста износи 1%.** Овај степен подударности последица је *цитата, личних имена, библиографских података о коришћеној литератури, тзв. општих места и података, као и претходно публикованих текстова кандидаткиње,* што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност писаног дела докторског уметничког пројекта, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

28.06.2024. године

Ментор
др ум. Радош Антонијевић, ред. проф.